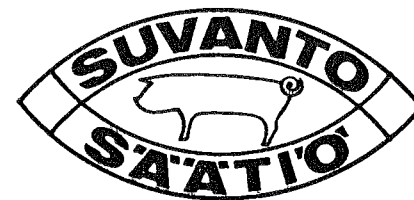

SUVANNON SEUTU

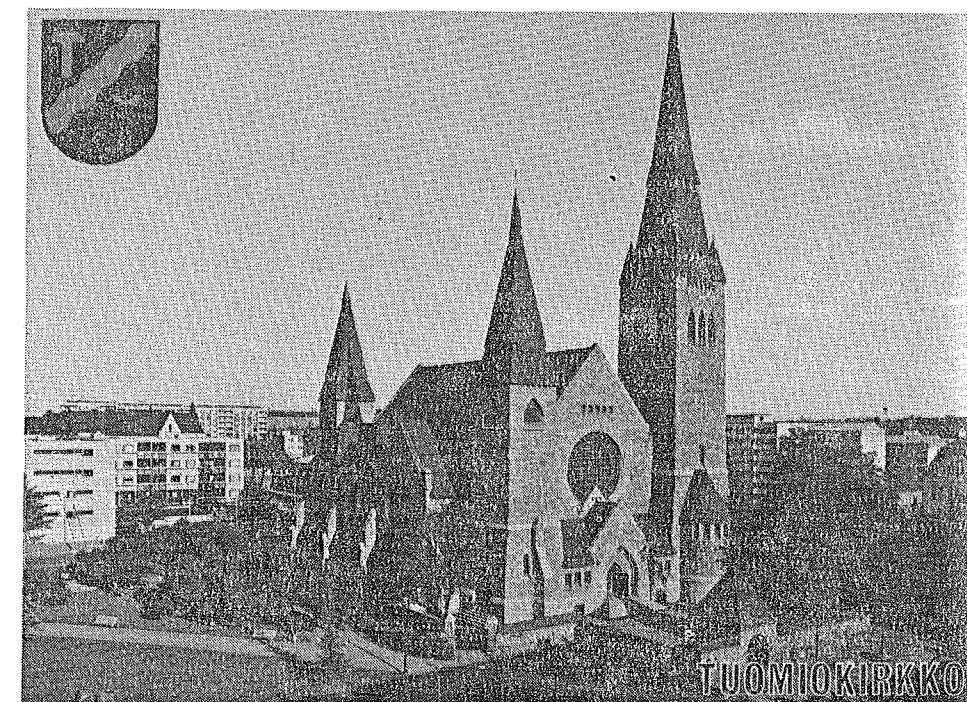

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 5 1980

HEINÄKUU

Tampereen Tuomiokirkossa pidetään Sakkola-juhlien jumalanpalvelus.

Sakkola - Juhla Tampereella 2-3.8. 1980

OHJELMAT

MUISTOJEN ILTA 80 Tampereen Kauppaoppilaitoksessa Sammonk. 45 klo 18
MUSIIKKIA Kansantaiteilijayhtye Laihtumattomat
TERVETULOTOIVOTUS Reino Volanen ja hän myös juontaa illan
TERVEISET JA TERVEHDYKSET
VIULUSOOLAJA Koiraset kolmessa polvessa
TANSSIA Laihtumattomat solistina Raimo Wären
RAVINTOLA Merkkipäiväpalvelu

KUNNIANOSOITUKSET 3. 8. klo 9 Kalevankankaan sankarihaudalla ja Karjalaan jääneiden muistomerkillä. Kokoonnumme lähinnä siunauskappelia Kangasalan tien puoleisella portilla, josta siirrymme rivistönä sankarihaudalle ja sen jälkeen välittömästi Karjalaan jääneiden muistomerkillä.
Toivomme sakkolalaisten runsasta osanottoa.
Sotainvalidi- ja veteraaniveljet! Meitä tarvitaan tässäkin kunnianosoituksessa muistamaan isänmaan puolesta henkensä uhranneita sankariveljiä ja rajan taakse jääneitä omaisiamme. — Tervetuloa!

JUHLAJUMALANPALVELUS Tampereen tuomiokirkossa klo 10. Saarnaa kirkkoherra Jouko Sihvo. Alttaripalvelus pastori Eero Veneskoski. Urkurina Juha Kuparinen.

JALKAPALLO-OTTELU Sorsapuiston urheilukentällä klo 12.00, Pirkkalan Sakkolalaiset — Karoset

Päiväjuhla TAMPEREEN YLIOPISTOLLA KLO 14.00

TORVISOITTOA Tampereen Kotkat joht. Tauno Pajunen
HILJAINEN HETKI Sankarivainajille ja Karjalaan jääneille vainajille
TERVETULOTOIVOTUS Martti Karonen
VIULUSOOLAJA Kimmo Kivivuori
JUHLARUNO Eeva Koiranen
KUOROLAULUA Veljeskuoro joht. Alvar Kivimäki

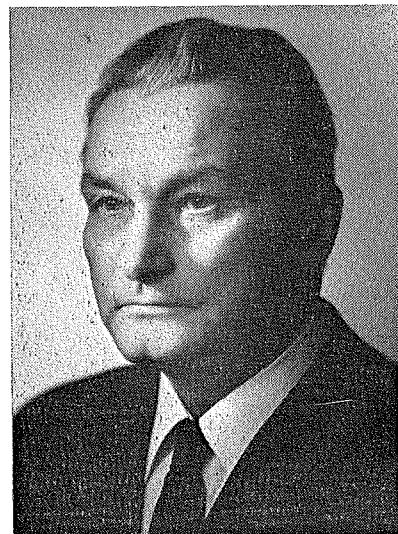
Väliaika

TORVISOITTOA Tampereen Kotkat joht. Tauno Pajunen
YHTEISLAULUA Karjalaisten laulu soittokunta ja yleisö
JUHLAPUHE Tohtori Väinö Huuska
YKSINLAULUA Laulajatar Hilkka Kivivuori säest. mus.opett. Kirsti Jalkanen
KANSANTANHUJA Parkanon nuorisoseuran tanhuaajat joht. Aino Pokkinen

TERVEHDYKSET KUOROLAULUA Veljeskuoro joht. Alvar Kivimäki

MAAMME JUHLAMENOJA OHJAA Lauri Lamppu

TERVETULOA!

Juhlapuhuja
tri Väinö Huuska

Sakkolalaisten kulttuuritapahtuma Tampereella 1980

Tästä kirjoittamisestani jää aikaa yksi kuukausi kun sakkolalaiset kokoontuvat omaan kulttuuri-juhlaansa Tampereelle, onhan yllättävää sinänsä, että on uskottu Sotainvalidikerhollemme järjestys-oikeus tällaisiin suurtapahtumiin, mitkä nämä Sakkola-juhlat ovat. Suvantosaatiö on menetellyt tässä k.o. asiassa aivan "korrektisti ja oikein", meitä on monta jotka tunnemme näitten juhlien vetäjän Martti Karonen ja luotamme veljeen ja juhlien onnistumiseen aivan millimetritarkkuudella. Meillä sakkolalaisilla on suuri ilo huomioda juhlat ja

suurin joukoin saapua 02—03 p:nä elokuuta omaan pitäjäjuhlaan. Onhan selvää ettei me kaikki juhlissa olijat ja olevat tarvita hyvän ohjelman seuraamisessa viettää kaikkia aikaamme, tapaamme entiset hyvät ja rakkaat naapurit, kuin myös hyvät ystävämme ja minusta tuntuu kuin nämä Sakkola-juhlat vuosi vuodelta olisivat mielenkiintoisempia, viihtyisämpiä ja ikäänkuin jokaisella ystävä- ja ystäväpiiri kasvaisi keskuudessamme, tällainen käsitys on ainakin tämän kirjoittajan mielipide.

Uskallan väittää, että tänä vuon-

na teemme yleisöennätykset juhlissamme ja aloitamme jo 02 p:nä klo 18.00 Kauppaoppilaitoksella iloisan, lystin illan, tietämäni mukaan ohjelmassa on jokaiselle sopivaa ja mielenkiintoista seurattavaa. Nyt uskon ja tietysti ennen kaikkea toivon, ettei kukaan sakkolalainen jää saapumatta meidän omaan pitäjäjuhlaamme. Sanokaamme vain jokaisen itselleen: — Tavataan Tampereella 02—03 p:nä elokuuta 1980!

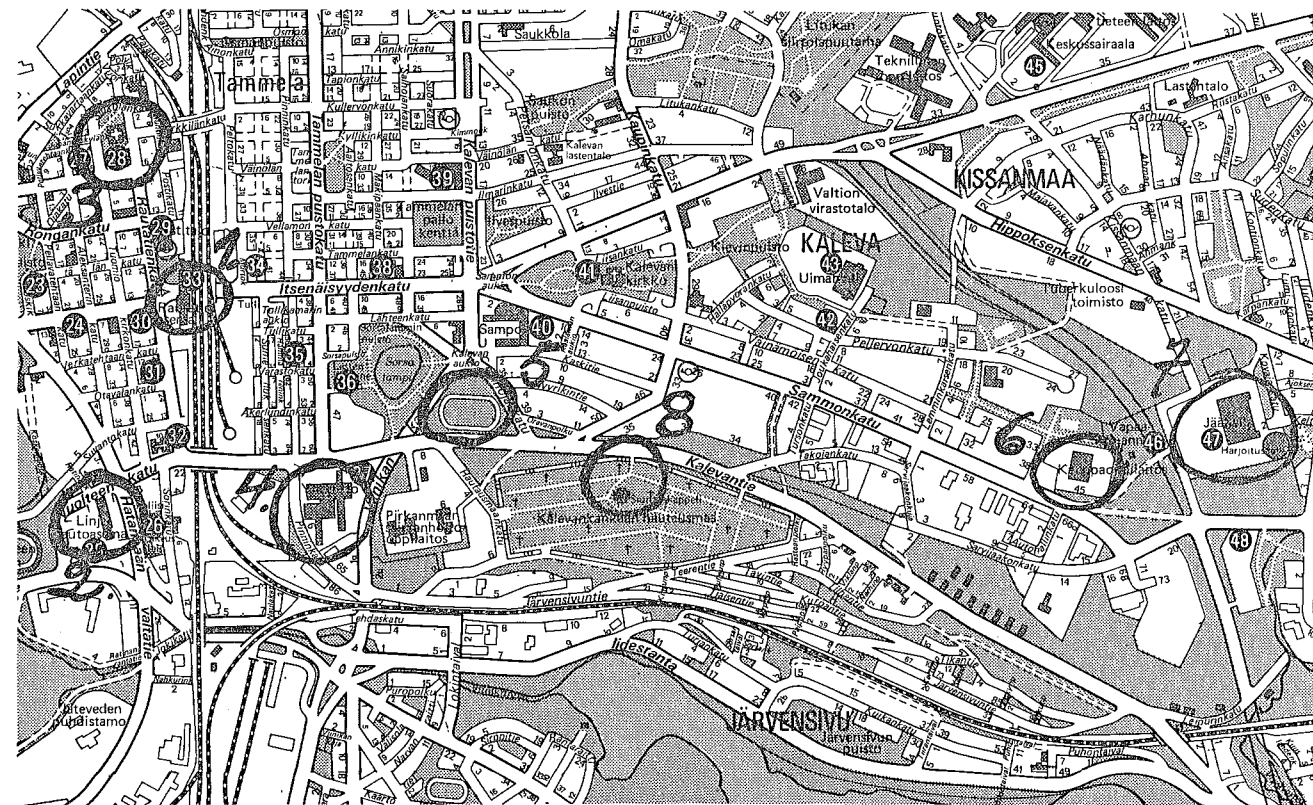
Tätä toivoo ainakin

Lauri Lamppu

XXXXXXXXXXXX

Sakkola-juhlan tapahtumapaikat Tampereella 1980

1 Rautatieasema, 2 Linja-autoasema, 3 Tuomiokirkko, 4 Yliopisto, 5 Sorsapuiston urheilukenttä, 6 Kauppaoppilaitos, jonne kaupungin linja no 25 päättyy, 7 Jäähalli, 8 Kalevankankaan hautausmaa.

”Karjalainen kulttuuri elää ja vaikuttaa”

Yrjö-Pekka Mäkinen

Karjalaisen elämän kohdalla, jos missään, voidaan sanoa, että se on muuttunut ajan mukana kuten ihmisetkin. Tämän elämän merkittävien aikaansaannos on karjalainen kulttuuri. Tähän käsitteeseen voidaan sisällyttää monia ja monenlaisia asioita.

Tarkoitukseni on yrittää lyhyesti hieman tarkastella kysymystä nykyajan näkökulmasta. Ensinnäkin on selvää, että karjalainen kulttuuri on vuosisatojen aikana, kuten kaikki muutkin vastaavanlaiset osakulttuurit, kokenut monen monia muutoksia ja kehitysvaiheita. Tämän vuoksi eräs perusedellytys oman kulttuuripohjamme ymmärtämiselle on tämän kehitystien tunteminen, mitä tarkemmin ja syvällisemmin, sitä parempi.

Karjalaisella kulttuurilla on myös monia ulottuvuuksia ja kerrostumia, jotka ovat olleet mukana kehityksessä. Se liittyy myös läheisesti kaikkiin historiallisiin vaiheisiin, jotka ovat vastaansanomattomasti vaikuttaneet historialliseen kehitykseen, nimenomaan ratkaiseviin käännekohtiin. Itse olemme viimeistä käännekohtaa olleet kokemassa. Se mikä karjalaisen kulttuurin ominaisilmiöihin ja erikoisluonteeseen on ratkaisevasti vaikuttanut, on Karjalan maantieteellinen asema ja sijainti. Läntisten ja itäisten kulttuurivirtojen kohtaaminen karjalaisella maaperällä on luonut ainutlaatuiset edellytykset ja konkreettiset tulokset. Kalevalaisen runouden syntyminen, kehittyminen ja muovautuminen näillä alueilla on ollut mahdollista ja todellisuudessa näin on tapahtunutkin.

Toinen aivan keskeinen kulttuurikäsitteistön liittyvä asia on karjalaisen kulttuurin kokonaisuus,

samoin sen ymmärtäminen ja kokonaishengessä toimiminen. Tämä ajatus ei suinkaan estä pitämästä huolta Karjalan eri maakuntaosien asioista, pitäjän juhlista ja erilaisista vaalinnosta tai vaikkapa kyläyhteisöjen yhteisistä muistoista. Mutta on hyvin vaikeata kuvitella karjalaisuuden tulevaisuutta pitempää aikaa ajatellen, jollei mainitsemaani karjalaisen kulttuurin ja siihen liittyvien tosiasioiden ymmärtämistä saateta toiminnassa ja ajattelussa ensimmäiselle sijalle.

Tänä päivänä on pyrittävä ajattelemaan näissä asioissa tosi realistisesti. Pelkästään tunnepohjainen ajattelu ja suhtautuminen esillä oleviin asioihin ei enää riitä. Nämä molemmat näkökannat on taitavasti yhdistettävä.

Tämän tyyppiseen uudelleen arviointiin pyrkii Karjalan Liiton kulttuuritoiminta. Sen peruskirjana on tuore kulttuuriohjelma, jonka tärkein päämäärä on karjalaisen kulttuuriperinnön siirtäminen seuraaville sukupolville hyödyttämään Suomen sivistyselämää myös tulevaisuudessa. Tältä pohjalta liitto pyrkii edistämään ja kehittämään karjalaista kulttuuria kaikin mahdollisin tavoin ja kaikilla sen osa-alueilla.

Erityisen tärkeätä on kehittää uusia toimintamuotoja, jotka soveltuvat nykyaikaan ja tähtäävät tulevaisuuteen. Liiton päämääränä on samanaikaisesti tehdä karjalaisesta kulttuurista tunnetuksi ei ainoastaan kaikille suomalaisille vaan myös ulkomaalaisille.

Lienee hyvin ymmärrettävissä, että karjalaisen kulttuurin kokonaistehtävän toteuttamiseen tarvitaan — ei ainoastaan omat karjalaiset — vaan myös kaikki siitä kiinnostuneet ja sitä arvostavat voimat asuinpaikasta ja maasta riippumatta.

Jos halutaan pitää terminologias- ta kiinni, on tämä päivän karjalaisuuden harrastusta ja mielenkiintoa syytä kutsua uuskaelianismiksi. Sillä on tänään verrattomasti laajemmat ja monikerrokselliset ulottuvuudet kuin konsanaan tuolla sinänsä mahtavalla ja ainutlaatuisella karelianismin virtauksella kahdeksan yhdeksän vuosikymmentä sitten. Voisi myös sanoa, että karjalaisen siirtoväen, evakkotien myötä ovat avautuneet aivan uudet, verrattomat näköalat karjalaisen kulttuurin ja karjalaisuuden uudelle tulemiselle, uudelle heräämiselle.

Sanontoja Suurjuhlilta

Karjalaisten pääjuhlan aikana istui viereeni mies ja sanoi: — Nyt heimomme todistaa mihin pystyy mahtava, mahtava... Kun liput vyöryivät sisään. — Oletko ennen tällaista nähnyt? Ja toinen vanhempi mies Ruskealasta lähtenyt sanoi: — Olen koittanut elää joka päivän niin, ettei murteeni minusta eksy. Sen vien mukanani hautaan — eikö ole kaunista kuultavaa? Ja jatkoi: Mikä sie uot miehijäis?...

Minulta edessäni istuva rouva kysyi: — Mis sie olit talvisova aikaan? Vastasin: — Varkauden tehtaan Keskuskansakoululla haavoittuneita hoitamassa. — Hän oli ollut samassa työssä ja paikassa, mutta nyt vasta sen tiesimme, kun on kulunut siitä hetkestä neljäkymmentä vuotta.

Se oli juhla, jota en unohda!

Saima

Sakkola-juhla 1980

Kun elokuun ensimmäinen sunnuntai saa, niin taasen kirkonkellot kutsuu kumahtain! ”Tää ompi Suvantolan muistojuhlaa”. Se mieleemme tuo ajat lapsuustanhuvilta: ”Ei päivä tää, meiltä unhoon jäädä saa, kun kannel Karjalan taas kajahtaa”.

Juhlissa tunnelma on iloista ja aitoa karjalaista. Onhan pitäjämme kansaa koolla paljon, ”miestä ja naista”. Ja ohjelma jokaista viihdyttää. On omaa murretta, joka herkistää.
— Täällä juhlamme yhteinen näin hetkisen kestää.
— Näin kotiseutumme jälleen muistoissa elää.

Nyt pitäjäjuhlisiin Tampereelle me saavumme ensi kertaa ja toivon mukaan juhlimaan, ei kaupungille löydy vertaa.
— Siellä paljon työtä ja touhua juhlien järjestäjille riittää.
— Josta Sakkolan ”kihuvieraat” tyytyväisin mielin kiittää!

Helvi Laaksonen

Helvi Laaksonen

Kotisauna

Kotisauna, savusauna luona puron, pihapuun.
— Hyvä tulla oli aina seiniesi syleilyyn.

Kiuas, tulta kipunoiva, ystävänä haasteli. Hirsi musta, savunsyövä, kuni kättä ojensi.

Saunan täytti savuntuoksu, aito, elinvoimainen.
— Siellä kerran elonjuoksu alkoi lapsen vähäisen.

Savusauna, kotisauna luona sorjan Suvannon! Yhä vielä muiston mailla sinne hyvä tulla on.

Elsa Tuokko

Muistojen rannat

Juoksimme lapset pellon laitaa uimaan rantaan. Tietä kaitaa. Lämmin, kirkas Suvannon vesi rannan hiekkaa ja kiviä pesi. Josta uimahan meillä merkkipaikka. Rantaan päin, taikka vetehen sukellettiin ja hauskaa oli näin.

Sitten polkua tuota kotiin päin aloimme jo juosta, mutta ne mansikkapaikat pientareilla noukimme, heiniin pujotimme, helminauhaksi laitoimme.

**POLKUPYÖRÄT,
MOPEDIT,
VARAOSAT JA
TARVIKKEET.
URHEILU- JA
KALASTUS-
VÄLINEET.
TUNTURI-
TUOTTEET.**

Lempäälän Pyörä

**M. TOIVA
LEMPÄÄLÄ
PUH. 750 286**

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Säöksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Särkynyt viulu

Viimeiset hetket ennen talvisotaa Kiviniemen kodissa ovat tarkasti syöpyneet muistikammioihin. Oli juuri tehty remontti toisessa päässä taloa. Huoneet jäivät vielä tyhjiksi huonekaluistakin, koska odotimme lattiamaalien kuivumista.

Kuljin huoneesta huoneeseen ja ihailin petäjjikköä ja talon läheisyyteen perustettua omenapuutarhaa. Haikaa tunne täytti sydämen ja samalla kaikki tuntui jo niin kaukaiselta, kadotetulta, vaikka hyvin, hyvin pieni toive älähti mielessäni: "Ehkä vielä tullaan takaisin?" Toisaalla oli tunne, että tuskin. Enkä sitä kotia enää koskaan nähnytkään. Rauniot vain olivat jäljellä, kun seuraavan kerran olin kotikylässä.

Lokakuiseen harmauteen talo jäi yksikseen, vain "Raiku"-koira ulisi pihalla, kun loin viimeisen silmäyksen mutkan taakse katoaville rakennuksille.

Kun olin lasten kanssa lähtenyt, täyttyi talo jo seuraavana päivänä sotilaista. Hyväpä oli tulla ja olla puhtaissa huoneissa ja niin lämpimissä, sillä uunit olivat uunimestar¹ Seppäsen tekemät.

Ei ollut talo enää tyhjä. Oli outoa ajatella sotilaiden elämää omassa, rauhallisessa kodissa. — Isänmaalle uhrattu!

Ahkerassa käytössä olivat levysoittimet ja Lassin viulu, joka tosin ei ollut mikään stradivaarius, mutta siinä oli hyvä ääni. Monet vuodet oli sillä soitettu niin ilot kuin surutkin ilmoille. Sotilaiden joukossa oli ollut hyviäkin soittajia ja viulu oli tosi ahkerassa käytössä. Mutta kun nin moni sitä käsiteli, niin huolimattomuus oli luonnollista. Viulu jäi soittajalta penkille ja eräs pojista istui sen päälle. Pahasti oli soitin parahtanut

särkyessään! Ja viulun särkymistä pidetään pahana enteena. Ja tässä tapauksessa se tosiaan oli sitä.

Vahtisotilaat kuljeksivat pellolla ja pihalla. Tunnussanaa kysyttiin talonisännältäkin. Pohjanmaan pojille seutu oli vierasta ja jokainen kulkija epäilyttävä. Pelto oli kaivettu juoksuautoja ristiin rastiin, siis sotatunnelmaa jo uhkaavaa.

Lähti sitten nuori vänrikki kierokselle. Tämä vänrikki oli Pyhäjärven Vpl poikia, rauhallinen ja epäilemätön. Seutu oli hänelle tuttu. Vahtisotilaat kuuli askeleita ja vaati tunnussanaa. Vänrikki ei otanut pyyntöä ihan todesta ja nau-rahti vain ehkä. Peloissaan vahtisotilas laukaisi pyssynsä ja upseeri

haavoittui kuolettavasti. Laukaus oli hälyttänyt muitakin katsomaan, mitä oli tapahtunut. Yön pimeydessä kuuluivat haavoittuneen viimeiset sanat: — Ammuin oman miehen! Ja sen jälkeen uusi lausaus, jonka vahtisotilas ampui itseensä. Siinä lojuivat kaksi sodan uhria!

Kaikki muistivat särkyneen viulun parahuksen edelliseltä päivältä. Oliko se enne vai sattuma, on vaikea sanoa, mutta niin tapahtui marraskuussa 1939 Kiviniemen kylän pellolla. Sotilas, joka ampui, oli sama henkilö, joka murskasi vanhan viulun istuessaan epähuomiossa sen päälle.

Klaudia Pelkinen

Huuhkan poika

Metsän on ujoisat mielet, hiljahkoiste hiipimässä, sammalin salansa peitti oksin kattoi ottamansa.

— Mikä on Aunella, kun ei ole ämmää näkynyt moneen päivään? kysäsi Anni eräänä aamuna Holman Marilta, autellen tätä aamuissa töissä. — Tosiaankin! Ei ole näkynyt. Eihän se ole paljon kävelyt kylällä muulloinkaan, mutta olisihan sen nyt toki pitänyt tulla haastelemaan, kun Lilla joutui Martin kanssa pakolaiseksi, kasakkain ajamaksi. — Jospa ei tiedäkään mitään koko asiasta, elele siellä mökissä yksinään. En ole nähnyt ämmää kuin silloin lähtöaamuna, kun oli tyttöään saattamassa.

— Pitää mennä Aunea katso-maan, haastamaan sillekin näistä huonoista kuulumisista, koskevat-han ne häntäkin läheltä, ehdotti

Mari. — Niin teemme. Lilla on Aunen lapsi, samalla lailla kuin Martti minun. Se kun on toisen kohdalla suru, niin ei muistu mieleen, kukin ajattelee vain omiaan.

— Niin on, pitäisihän sen olla niin, että lähimmäisen huolille olisi ihminen yhtä herkkä kuin omilleenkin, mutta toisin tahtoo olla. Nykyisessä maailmassa sitä ollaan kärkeämmät iloitsemaan toisen vahingosta kuin tukemaan.

— Siitähän ne tällaiset tulevatkin, kuritukset ja murheet. Luoja antaa meidän tuntea, millaista on kärsimys, jotta oppisimme ymmärtämään toisten onnettomuuksia.

— Eihän se sellainen tunnekaan, joka ei ole kokenut. Hyväksi ne ovat kaikki meille, jos vain otamme vaarin opetuksista, ajoittaisista vastoinkäymisistä.

— Niinhän se on, niin, huohti Mari.

Tehtyään askareet lähtivät naiset

hiljaan kävelemään metsäiselle palteelle vievää polkua.

— Tiesitkö sinä Martilla ja ty-töllä olleen välejä? kysäisi Anni. — En tiennyt olleen mitään, eikä ole kylälläkään heistä haasteltu. Kyllä ne tietäisivät jos...

— Miksipä se Lilla sitten lähti Martin keralla karkuun?

— Mihin hän olisi lähtenyt muu-allekaan. Tenikka tahtoi sitä keralaan hoviin, tietysti pidelläkseen kuin eräitä ennenkin, Lilla tästä hätäntyi ja lähti silloin kuin Mart-tikin.

— Miksi sitten poika löi herraa, olisi mennyt sivosti kuin toisetkin ropottimiehet, mennyt ja tullut kuin Simokin.

— Se kuulemma haki jotain penkin alustalta. Luulen moisniekan suuttuneen viipymisestä ja lyöneen Marttia. Tämä lie antanut samoin mitoin takaisin, ei osannut kärsiä, ensikertalainen.

— Lie ollut niin, lie ollut toisin. Sehän se pitää minunkin kantaa, mikä on kannettavaksi pantu. Arvelen vaan pojan ja tytön suhteissa jotain olleen, kiintymystä. Ne on osanneet sen peittää tahi sitten on alkanut ihan äskettäin, muuten ei Martti olisi lähenyt tytön kanssa ajelemaan.

— Tyttö lie mennytkin tätinsä luo Saaroisiin, kuten oli aikunutkin. Meni jonkun aikaa Martin mukana ja lähti sitten edelleen.

— Miksi ei Lilla tullut kotiinsa hovista? Jos herra tyttöä ajelee, niin eihän sen parempaa turvaa ole Saaroisissakaan. Sanoivat silloin lähtiessä olleen tytön avopäin, suuremmat nutut kainalossa. Munttasivat kaikki rekeen ja lähtivät nelisjuoksuun ajamaan.

— Onhan siinä jotain hämääkin, tuumi Mari.

— Sellaista minä luulen, että Martti on siihen tyttöön naattunut. Lilla se on tämän asian alkuna. Tenikka lie ruvennus tyttöä lähentelemään, Martti ei ole antanut sen

käsin koskea, siitä se on lähtenyt. — Lienee niinkin. Somaksi tuo olikin Lilla täytynyt. Lie tehnyt Tenikan mieli.

— Se nyt tavoittelee naista, oli se millainen hyvänsä. Sille kelpaa, kun on kenellä hame yllä ja hengittää!

— Anni! Sinun pitäisi käydä tietäjissä. Ne lukevat asiasi kuin kirjastaan, neuvoi Mari heidän viimeistä palletta kampaissaan.

— Voisivat ne kyllä tietää, mutta pahan tietoja ne ovat niiden lukemat.

— Kunhan mikä auttaisi, eihän siinä muuta. Pääsisit huolestasi, saisit toki selville, missä on Martti.

— Olen aina kammonnut noitia, näkijöitä. Tämän kerran auttavat, toisen kerran vievät. Sanassakin sanotaan: "kirottu olkoon jokainen, ken hengiltä jotakin kysyy"! Kuka kääriintyy noitiin, sen ei muuta huolikaan kuin juosta niiden luona.

— Mene vaan Niemen ämmän luo ja kysy.

— Annan nyt vielä olla menemättä, katson laatua. Luojaalla on tiena-meitä viedessään. Tulee se vielä takaisin poika. Jos ei tulisikaan, niin ei ainakaan se vaivaa tuntoa-ni, että olisin noidissa hyppinyt. Ei käske tietäjiin sana, ei pappi. En mene.

Siihen tulivat naiset nyt Aunen mökille. Porstuan ovi oli raollaan, mutta ei siitä äsken ollut liikuttu, koska rappupalkilla näkyi vitiker-

rostuma.

— Miksei ämmä ole liikkunut? Lieköhän sairaana? ajattelivat tulijat.

Tupa tuntui kylmäköltä. Ei ollut tänä aamuna lämmitetty. Aune makasi vuoteellaan, yllään vaaleahko viittansa, punakirjavin vöin vyötetynä ja katse lakeen suunnattuna.

— Aune!

Nukkuja ei liikautunutkaan. Kylmä, hiljainen mökki antoi onakan kaiun vastineeksi naisille. Mari kosketi Aunen olkapäätä.

— Kuollut! Ihän on jäykkä!

— Lähdetään pois, kehoitti Anni.

Naiset poistuivat mökistä sykkivin sydämin. Heitä oli tämä vainajan äkillinen näkeminen täällä metsässä jäykähtänyt.

— Nyt tulee onnettomuutta kuin meren aaltoja, aloitti Mari puhelun.

— Niin tulee. Meidän tupa jäi pakkasen huostaan, Aunen mökin on ottanut surma asuttavakseen.

— Orpo on nyt tyttö ja turvaton. Jäi kuin linnunpoika emostaan.

Jotakin päiviä myöhemmin saattoi Holman Simo Aune-vainajan hautaan. Mökin ovelle pantiin pönkkä, ja kevättalviset tuiskut silittivät palteelle johtavan polun tunte-mattomaksi. Unohtui kyläläisten mielestä mökki, unohtui Huuhkan häätö, Lilla ja Marttikin.

Eivät ihmiset viitsi kauan jututa samoista asioista, puhuvat, punnitsevat ja sitten jättävät, kyllästyvät taannoiseen tarinaansa kuin lapsi leluunsa.

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI - PUH. 935 - 81204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- KORISTETAKOTOITA
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ

Segesan vastaisku -41.

Viimeksi kerroin sotilaan joulusta -41, viime vuoden joulunumerossa. Nyt menemme hiukan ajasta taakse päin lokakuun toiseen päivään, jolloin Pekka Virolainen haavoittui ja komppanian päällikkö luutn. Ylätalo lupasi, että illalla pääsemme asemista pois. Näin tosiaan tapahtui ja sen jälkeen enää osallistuneet Voimalaitoksen taisteluun.

Siirryimme siellä olevien joukkojen reserviksi. Tässä siirtymävaiheessa Arvo Koiranen sai loman ja lähti veljensä Einon hautajaisiin Lempäälään.

Me olimme reservinä kaksi viikkoa Voimalaitoksen rintaman takana ja tämä johtui kai sen takia, että olimme olleet sen valtauksessa mukana ja tunsimme hyvin koko alueen maaston, joten haluttiin meihin luottaa ja pitää reservinä.

Vähän ennen lokakuun puoliväliä pääsimme lopullisesti pois Voimalaitokselta. Ajettiin kahden syösyveneen työntämällä lautoilla Retskan kylään, jonne on vesimatkaa viisi kilometriä. Tästä kylästä me ylitimme Syvärin myös silloin kun hyökkäykseen lähdettiin.

Täältä jatkoimme matkaa marsien Utujärvelle, jossa meille piti alkaa lepovuoro.

Kun olimme olleet Utujärvellä viisi päivää, jotka olivat oikein

kauniita ilmoja niin myöhäissyksiksi ja loikoilimme ulkona nurmilla, niin saapui Arvo Koiranen veljensä hautajaisista. Loikoilimme nurmikolla "nenäkkäin" ja kyselin häneltä Lempäälän kuulumisia, kuinka ihmiset jaksavat kotirintamalla? — Kyselin kuinka raskaasti hänen ÄITINSÄ otti toisen poikansa kaatuminen. Raskaasti se sen otti, tietäähän sen, vastasi Arvo.

Luoksemme aholle ajettiin pian kuorma-autoja, me ihmettelimme, että mihin niillä on nyt niin kiire... Pian kuului huuto: — Hälytys! Komppania autoihin!

Nyt syntyi yllätyslähde, sen verran tässä kiireessä aimme selvyttä, että vihollinen on ylittänyt Syvärin Segesan kylässä ja sinne lähdetään vastaiskuun.

Komppania saapui lokakuun 20 päivän iltahämärässä taistelumaastoon ja majoituimme teltoihin yön pimeimmäksi ajaksi. Aamulla kun päivä alkoi sarastaa sen verran, että näki metsässä liikkua, me lähdettiin liikkeelle.

Joukkueet etenivät avojonossa, minä olin oman joukkueen kärjessä tunnustelijana. Etenimme kilometrin verran ja maasto muuttui harvaa ja matalaa mäntyä kasvavaksi kövöpohjaiseksi suomaastoksi. Ilmassa oli aamusumua.

Eteneminen jatkui vielä muutama sata metriä, kun korvani eroitti

jonkin erikoisen äänen — annoin kädellä pysähdysmerkin. Katsoin tarkemmin, niin siinä vihollinen jo olikin ja annoin käsillä ketjuun meno merkin ja tätä seurasi koko komppania.

Kun ketju oli valmis, nojasin selkäni puuta vasten ja avasin tulen. Kova tulitus alkoi. Arvo Koiranen oli vierelläni — hän oli tulisielimen taistelija ja alkoi heti tulittaa konepistoolilla ja syöksyi eteenpäin. Huusin Arvolle: — Älä nyt nouse pystyyn! Vartu! Arvo jatkoi kumminkin syöksyään ja konepistooli lauloi jatkuvasti.

Kohta kumminkin Hän kaatui maahan, vasemmalta pusikosta ammuttiin sarja ja kolme luotia lävisti pään. Syöksyin paikalle — koetin valtimoa — sen syke oli loppunut...

Silloin minulta pääsi hätäinen huuto: siinä taistelun keskellä — "Voi, Hyvä Jumala mitä hänen äitinsä nyt ajattelee — kun saa tietää sen, että HÄNEN KOLMAS POIKANSA ON KAAATUNUT! Auta Jumala tätä itkevää ja kärsivää äitiä!

Ei ollut enää ketään muuta auttajaa Äidille — siltä se silloin tuntui ja sellaisena muistikuvani pysyy tänäkin päivänä, kun sitä vuosikymmenien takaa muistelee.

Naapurin Tauno

Vaasa-lehden toimittaja Raija Peltomaa on haastatellut Hilja Rantasta o.s. Uosukainen harakasta, vaimon päähineestä, joka kuuluu Sakkolan — Raudun kansallispukuun. Hän on antanut kirjoituksen Suvannon Seutuun seuraavin ajatuksin: — Olipa mukava, että harakasta riitti ainespuita näin monelle taholle. Minä pidän kovasti kotiseutuasioista, ja siksi tällaiset "lainaamiset" ovat minulle kovasti mieleen...

RAHATTOMUUS VOI OLLA ILON ASIA

— Olen kiitollinen köyhyydestäni, sillä se on merkinnyt minulle kahta asiaa. Rahanpuutteen takia minun ei ole kannattanut laittaa harakkaa eikä ostaa kesämökkiä, kertoo vaasalainen Hilja Rantanen pilke silmäkulmassa.

Harakka on vaimon päähine karjalaisessa kansallispuvussa. Neidot pitävät yksinkertaisempaa säppäliä (nauhaa). Jos rouva Rantasella olisi ollut kesämökki, hänellä ei olisi jäänyt aikaa ompeluksille, koska hän järjestyksen ihmisenä olisi halunnut pitää ympäristön kunnossa.

Sodan jälkeen rouva Rantanen hankki Sakkolan — Raudun kansallispuvun, mutta ei raatsinut ostaa harakkaa, vaikka ilman sitä puku on puutteellinen. Ajatus harakan ompelemisesta kypsyi kerran Karjalan heimon kesäjuhlilla, jossa hän näki niitä useita.

— Ajattelin, miksi en voi edes yrittää, kun Larin Paraske ompeli omansa päreen valossa.

Päähineellä on kiintoisa historia. Larin Paraske piti omissa häissään ensi kerran harakkaa ja kuuluna käsityöihmisenä hän oli sen tieteen ommellut itse.

Sotien jälkeen malli kaivettiin esille, ja Sakkolan pukuun voi nyt liittää kuusi erilaista harakkaa ja jopa suruharakan.

Larin Paraske kovetti päähineensä pitämällä tuohenpalaa harakan sisällä, mutta Hilja Rantanen on ommellut kanavakankaan palan lisäämään oman päähineensä tanakuutta.

Karjalaiset Kansallispuvut on kirjailtu kauniisti. Varsinkin esiliinat, edustat eli rekot ja juuri päähineet ovat vaatineet taitavia käsiä ja monta tuntia.

Lasketaan, että harakan ompelee sadassa tunnissa.

Hilja Rantanen kertoo, että vaasalainen käsityöliike lakkasi muutama vuosi sitten välittämästä näitä vaimon päähineitä kansallispuhuihin: hinta 1400 markkaa. Arva-

tenkaan kysyntä ei ollut vilkasta, eikä kuitenkaan tekijälle tullut kovin korkeaa tuntipalkkaa.

Rouva Rantanen on ommellut neljä harakkaa, ensimmäisen hän teki itselleen, kaksi sisarilleen ja yhden naapurin työlle. Häneltä meni yhteen 125 tuntia, mutta hän aloittikin vasta 60-vuotiaana ja hän joutui käyttämään sekä silmälaseja että suurennuslasia.

Kun hän sai valmiiksi toisen harakan, hän kävi pyytämässä samassa talossa asuvaa ystävätärtään katsomaan. Tämä ei kuitenkaan ollut kotona, mutta Hilja Rantanen oli niin innoissaan, että pudotti postiluukusta lapun: "Vaikka ko-

Jääkäripataljoona 4:n (JP 4:n) perinteitä vaaliva

HÄMEEN JÄÄKÄRIPATALJOONA

lunastaa Kiviniemen varuskuntaelämään liittyviä valokuvia vuosilta 1922—1939 (myös kopiointityötä varten).

Asiaa Hämeen Jääkäripataljoonan esikunnassa hoitaa majuri Erkki Käkeli; os. Hämeen Jääkäripataljoona, PL 5, 13701 Parolannummi; puh. 917 - 25 301/386.

VEIKKO SOKURA

Erikois-
hammasteknikko

TAMPERE

Mäkipäänkatu 39—41 II kerros
Puh. 56 615

Viljo Kuisman muistolle.

Lämpimän kesätuulen puhaltaessa, sain 2. päivänä kesäkuuta suruviestin Sinusta. Kutsu rakkaimmiltä lähimmäisiltäsi, tulla saattamaan Sinua viimeiseen leposijaasi, muuttii iloisen tapaamisen toiveet su-ruksi.

Minulta Sinusta Viljo, poistui lapsuus ja nuoruustoveri, olimmehan aina yhdessä, vieläpä talvisodankin. Sotien jälkeen, rauhan tultua tiemme erosivat niin, että vasta 1978 syksyllä tapasimme 33 vuoden jälkeen. Ystävyysytemme oli kuitenkin kestänyt ja rattoisat hetket vietimme tavatessamme, muistellen lapsuus ja nuoruusaikoja siellä kotona Karjalassa.

Tampereella, Kalevankankaan siunauskappelissa 6. pvä kesäkuuta, lähimmät omaisesi ja runsas ystäväjoukko saivat jättää kaipaavat jäähyväiset Sinulle kukitetun, valkoisen arkkusi äärellä. Muistotilaisuudessa "Kalevan Killassa" sain todeta, miten paljon oli muistoasi kunnioittavia erilaisin adressein.

Yhdy veljesi Osmon muistotilai-

tiutuisit aamuyöstä, piipahda katso-
massa, etteivät vain silmäni valeh-
tele. Haluan varmistua siitä, onko
minulla tosiaan kaksi päähinettä
vai näenkö yhden kahtena".

— Olen onnellinen, että olen pys-
tynyt jäljittelemään Larin Paras-
ken käsitöitä, hän sanoo tyytyväi-
senä ensimmäisten eläkevuosiensa
aikaansaannoksista.

Hän on viihtynyt koko elämänsä
ajan käsitöitten äärellä, ja varsinkin
revinnäistyöt ovat tuoneet vaihtelua
mielisairaanhoidajan arkeen. Käden
taito on sukuvika sekä äidin
että isän puolelta.

Kun pitää hitaasti valmistuvista
käsitöistä, jokainen päivä tuntuu
loppuvan kesken, sanoo Hilja Ran-
tanen.

suudessasi lausumiin kauniiden
muistosanojen lisäksi, jossa hän
mainitsi, että Sinulla oli taito löy-
tää aina ikävissäkin asioissa, se va-
loisampi puoli.

Vaikea sairautesi kuitenkin yllätti
Sinut, niin iloisen ja elämän-
myönteisen, hyvän ihmisen.

Lopuksi haluan tulkita Sinua,
poismenoasi sureville omaisille ja
ystäville (lankosi Hilma Alhon ru-
nosta "Testamentti") seuraavin ja-
kein:

Kun kuolleeksi kuulet ja kylmen-
neen,
majan maallisen saumoista ratken-
neen,
älä itkien tunteitas tuhlaa.

Minun sieluni siipensä saanut on
olen huomassa paremman kohtalon,
minä vietän ikuista juhlaa!

Kiittäen ja kaivaten!

Erkki Nuora

Kuolleita

Matti Tenkanen synt. 8.2.1890
Sakkolassa, kuoli 17.6.1980 Forssas-
sa. Hänen entinen kotikylänsä oli
Sakkolan Karhola, josta tiensä kul-
ki Ruoveden kautta Forssaan, jossa
hän vietti viimeiset elämänsä vuo-
det.

Entinen ylihoitaja Maria Paaso
synt. 31.3.1891 Sakkolassa, kuoli
5.5.1980 Leppävirralla. Hänet siun-
nattiin haudan lepoon Leppävirran
kirkossa 17.5.1980. Siunauksen toi-
mitti rovasti Matti Koponen pu-
huen psalmin 84 johdolla: "Kun he
kulkevat kyynellaakson kautta,
muuttavat he sen lähteiden maaksi".
— "Maria Paaso oli enemmän
kuin tehtävänsä valmistunut sai-
raanhoitaja, sillä hän antoi koko
elämänsä kärsiville ihmisille", sa-
noi puheessaan rovasti Koponen.

Luutnantti evp Vilho Artturi
Viskari kuoli 11.6.1980 kesähu-

vilalla Porvoon mlk:ssa. Hän oli
syntynyt 31.10.1898 Sakkolassa.
Käytyään Tuusulan päällystön kou-
lun määrättiin hänet Käkisalmen
Sk-alueen aluepäälliköksi 1924.
Vuonna 1928 hän siirtyi Oy Wal-
dhof Ab:n palvelukseen sekä hoiti
samalla Käkisalmen Sk:n paikallis-
päällikön tehtäviä. Talvisodan al-
kaessa hänet määrättiin sota-ajan
aluepäälliköksi Käkisalmeen. Sodan
päätyttyä luutnantti Viskari mää-
rättiin toimistoupseeriksi Suojelus-
kuntain yliesikuntaan, mistä siirtyi
Puolustusvoimain pääesikuntaan.
Eläkkeelle jäätyään 1953 hän vielä
toimi Oy G W Sohlberg Ab:n pal-
veluksessa.

Harrastustoiminnassa hän oli in-
nokas mieskuorolaulaja, kuuluen
"Karjalan Lauluun" 30 vuoden ja
Viipurin Lauluveikkoihin 11 vuo-
den ajan. Hän avusti kirjoituksin
myös Suvannon Seutua.

Matti Malvisalo synt. 29.12.
1892 Sakkolassa, kuoli 23.5.1980
Tampereella. Entinen kotikylänsä
oli Sakkolan Volossula ja viimei-
nen asuinpaikka Ruovesi.

Taneli Savinen synt. 10.8.
1895 Vuoleella, kuoli 13.6.1980
Valkeakoskella. Hänen kotikylänsä
Sakkolassa oli Petäjäjärvi.

Eläinlääkäri Esa Mauno Män-
nikkö synt. 30.10.1924 Sakkolas-
sa, kuoli 17.5.1980 Karstulassa.
Hänen entinen kotikylänsä oli
Sakkolan Kiviniemi ja viimeinen
toimipaikkansa Karstula Keski-
Suomessa.

Eelis Aleksanteri Karjalai-
nen synt. 6.10.1925 Sakkolassa,
kuoli 25.5.1980 Orivedellä. Hänen
entinen kotikylänsä oli Sakkolan
Röykkylä.

LASTENTARHAN- OPETTAJAKSI

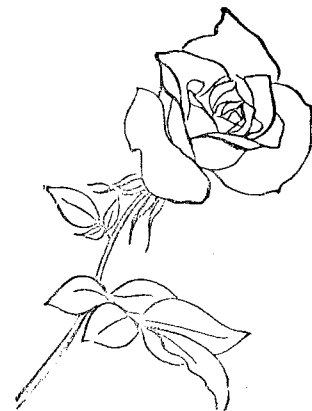
valmistui 30.5.1980 Kai Kullervo
Kerminen Jyväskylän Yliopiston

Opettajainkoulutuslaitoksesta. Hä-
nen vanhempansa ovat Seija o.s.
Sundell ja Sulo Kerminen. Isän
entinen kotipaikka on Sakkolan
Kelja.

Uusia ylioppilaita

Pernon lukiosta Turusta: Lasse
Tapio Pitkänen. Vanhemmat
Ritva o.s. Immonen ja Martti Pitkä-
nen Sakkolan Viiksanlahdesta. Iso-
vanhemmat Aune ja Manu Pitkä-
nen.

Oriveden lukiosta Reima Viska-
ri. Vanhemmat Aino ja Heimo Vis-
kari. Isän entinen kotipaikka Sak-
kolan Vilakkala.

Vuosia täyttäneitä

75 VUOTTA täytti 16.6.1980 liik-
keenharjoittaja Aino Katri Repo
o.s. Huuhka Hämeenlinnassa. Hä-
nen entinen kotikylänsä Sakkolassa
Kasarmila.

75 VUOTTA täytti 20.6.1980 Alma
Vuorinen o.s. Luostarinen Pun-

kalaitumella. Hän on syntynyt Sak-
kolan Ojaniemessä ja asuinkylä
Sakkolassa oli Valkjärvi.

75 VUOTTA täytti 5.7.1980 Aino
Aurora Laamanen o.s. Lamppu
Pirkkalassa. Entinen asuinpaikka
Sakkola.

60 VUOTTA täyttää 28.7.1980
Martta Salonen o.s. Lamppu
Vammalassa. Hänen entinen koti-
paikkansa oli Sakkolan Ojaniemi.

60 VUOTTA täyttää 17.8.1980 Lyy-
li Haapanen Pirkkalassa. Enti-
nen asuinpaikka Sakkola.

60 VUOTTA täyttää 12.9.1980
Viljo Nalli Punkalaitumen Kos-
kioisissa. Täällä hän on viljellyt
omistamaansa maatilaa lähes 40
vuotta. Hänen kotikylänsä Sakko-
lassa oli Ojaniemi.

50 VUOTTA täytti 10.5.1980 Sulo
Pusa Tampereella. Hänen entinen
asuinpaikkansa oli Sakkolan Kir-
konkylä.

50 VUOTTA täytti 23.6.1980 Eila
Leppänen o.s. Kylläinen No-
kian Joenpohjassa. Hänen entinen
kotipaikkansa oli Sakkolan Volos-
sula.

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMALAMME

ja

MYYMALAAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

Sakkolan porsaas Karjalan-Liiton 40 v.-juhlissa Helsingissä.

Kun Suvanto-säätiö on ottanut sakkolalaisten perinteen vaalimisen tehtäväkseen, niin säätiö tilasi hyvässä ajoin emakon valmiiksi Ryyppön Sakarilta karjalaisten suurjuhlien kulkuetta varten, aikaisemman emakon hävittyä edellisellä Helsingin reisulla 10 vuotta sitten.

Televisiokin oli kiinnostunut ja tuli Vesilahdelle kuvaamaan emakkoa juhlien ennakkomainokseen. Kuvausta varten Valkosen Asta ja Jaakko toivat oikeita porsaaita, joita sitten kaupattiin "parisniekan", Ollikaisen Alen, toimesta televisioruudussa.

Ennen emakot kuljetettiin vain hevoskyydillä, mutta nythän on toinen aika ja taisi olla matkalla toinen tarkoituksin. Siksi juhlille lähdettiin oikein Lempäälästä kuorma-autolla ja mukaan saatiin Kurikan Eerolta kaksi oikeaakin porsasta, vaikka jotkut eläinystävät oikein Helsingin valtaehden palstoilla kielsivät sakkolalaisia tuomasta

porsaita Helsinkiin, kun kuulemma porsaan lavat menevät pois sijoiltaan kun niitä nostellaan.

Me sakkolalaiset kyllä olemme sitä mieltä, että turha on jonkun arfaltti-viljelijän tulla meille porsaanhoitoa neuvomaan. Me kyllä sen homman hoidamme!

Helsingin juhlilla oli kohokohtana kulkue, joka kulki Helsingin läpi stadionille. Yhden osan kulkueesta muodostivat pitäjäsittelyt. Sakkolalaiset nostivat porsaan auton lavalle, Ollikaisen Alen ja Viro-laisen Kertun johdolla pidettiin porsaskauppaa Helsingin kaduilla. Yleisöllä oli hauskaa, jos porsas sattui kiljaisemaan. (Sakkolalaisen käsissä porsas kiljaisee vain "käs-kystä", se konsti me kyllä osataan.)

Nämä suurjuhlat osoittivat, että karjalaisuus elää vielä virkeänä täällä muuheimosten keskuudessa, eikä se vielä pitkään aikaan häviä.

Juhlan loputtua laitettiin porsaas

autoon ja tuotiin takaisin kotikarsinaan. Samoin kotiutui myös emakko, pääsemättä tällä kertaa karkaamaan.

Eikä ole mikään ihme, jos emakko on toivottamassa Teidät terve-tulleeksi sakkolalaisia omille juhlilleen Tampereelle ensi elokuussa.

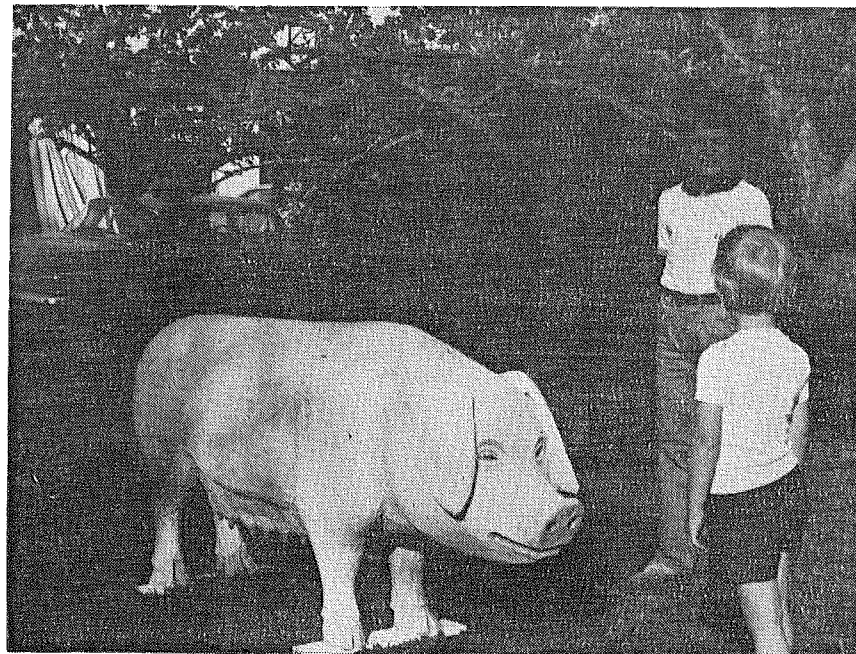
Esko Kallonen

Toimituksen tuoli

"Talvella Talikkalan markkinoilla ja kesällä Tampereella". Näillä sanoilla ennen piirileikkilaulussa elämän menoa kaavailtiin, mutta kukapa olisi silloin aavistanut, että joskus Tampereesta tulee sakkolalaisille Viipurin "korvike"-kaupunki, niin vain maailman meno kääntyi ja näin tapahtui.

Itse en kovin hyvin Viipuria tuntenut, jos en aivan eksynytään siellä olisi. Tiesin sentään linnan, linja-auto ja rautatieaseman, Diako-

Sakkola-emakko lähdössä Helsinkiin osallistumaan Karjalan Suurjuhlien kulkueeseen.

nialaitoksen ja jos pullosta sai päähänsä tällin niin silloin kulki Kolikkoinmäen katu... .

Tampereen asemakaavaan tutustuin ensikerran v. 1940, kun tein sinne pyörämatkan Kylmäkoskelta, koska uteliaisuus vei kaupunkia katsomaan.

Pian kokemus osoittikin, että Tampereella ei kovin pitkään katuja tarvinnut tallustaa kun sai jo miesseuraa. Sillä Hämeensillalla maalainen ensin filmattiin ja sitten houkutteltiin porttikäytävään ja tarjottiin ostettavaksi yleisostokorttia eli sokerikorttia. Mitä kautta näitäkin ostokortteja lienee päässyt "liukeneemaan" näinkin suurille markkinoille. Myöhemmin oli kiusa salakuljetettujen kellojen kauppiaista, niitä vileksi melkein joka kadulla ja linja-autoasemalla.

Minulla on synnynnäinen pelko lautamiestä ja esivaltaa kohtaan sillä he eivät turhaan touhua ja siksi olen yrittänyt kiertää nappiherat ja elää lähes rehellisesti. Kerran kumminkin, lie ollut v. 1945, "rännäisi" kaksi poliisia rautatieasemalla vastaan ja tiukkasivat: — Mihin te menette? Tähän minä sain: — Minulla on kiire ja siksi en kerkiä nyt mitään turpakäräjiä käymään! Olihan reippaita miehiä ja vetivät kättä lipanreunaan ja: — Saatte mennä! Tietysti minä menin ja tämän luvan turvin olen vieläkin kulkenut Tampereella, eikä ole esivalta kiinni takertunut.

Kaikilla karjalaisilla ei ole ollut aivan näin hyvää onnea matkassa, sillä samoihin aikoihin eräs mies kulki Hämeenkatua eikä pystynyt vatupassissa, niin esivalta alkoi kuskata putkaan. Sankarimme puolusteli, että mie uon nyt Lempäälän napamiehii, silti ei mikään pelastanut miestä, vaan kohtalo kulki määrättyä tietään järkkymättä selvityksistä.

Jatkosodan aikana elokuussa v.

1941 sairasjuna saapui Pitkästäranasta lähteneenä ja vekslasi vauunsa sivulaituriin Tampereella... Kun koko matka oli jännätty päämäärää, niin tuntui ihmeen kotoiselta ja sielussa soi hyvä mieli, koska paikka oli tuttu ja oma perhekin lähimpänä kuin viimeisen kahden kuukauden aikana olin osannut kuvitellakaan mielessäni. Asemalla vielä jännätettiin kulkusuuntaa ja palokunnan sairasauto suuntasikin kulkunsa kohti pohjoista pitkin Tammelanpuistikatua ja kulku päättyi nykyisen Kaupunginsairaalan neljännen kerroksen potilashuoneeseen.

Ja täällä herroiksi passasivat: Ensin vannassa pesivät ja kohta sänkyyn syöttivät, eikä tuohon ollut paljon lisää vara toivoakaan. Sitten kun pääsi jo kurkistamaan ikku-

nasta keskipäivän aurinkoon päin oli näköalaa Tampereen ja Pyhäjärven yli aina Pirkkalan puolelle saakka. Tätä hyvyttä riitti pari kuukautta ja sen jälkeen köpöttelt Lempäälässä sekä suunta Syvärille josta oli tullut suomalaisten valtaama maaseutu ja siinä sivussa tuli tutustuminen Aunukseen.

Asuinpaikkana oli sen jälkeen Syvärin rantamat n. 2 vuotta, kunnes tuli äkkilähtö ja paluu takaisin Tampereen seudulle. Ja nyt on jälleen Tampereesta muodostunut meille kotoinen kaupunki jonne kaikki saavumme omaan pitäjäjuhlamme, jonka tarkka ohjelma löytynee tämän numeron sivuilta.

Täällä juhlassa näkemiin juttelemissiin ja myös kirjoittamiin, sillä kansio on kirjoituksista jälleen kovasti tyhjentynyt!

Vilakkalan kylän väki kokoontui Ellivuorella.

Sammaljoen pojat olivat olossa oikeassa, kun toimeenpanivat arvokasohjelmaisen kahvihetken helluntain valmistuspäivänä Ellivuorella.

On sananmukaista huolenpitoa lähimmäisestensä, kun tilaisuudesta tieto kulki halki Suomen: "Sinua ei ole unohdettu, tule juhlimaan!" — Ja niin monet tulivat...

Lähes neljä vuosikymmentä on kulunut siitä kun hirvittävät sodan käyntivälineet pyyhkäisivät Vilakkalan pois Suomen kartalta. Kuitenkin meistä pieninkin virke Vilakkalasta on hyvin arvokasta... Vaikka kotimaisema on siellä niin me ihmiset olemme täällä kaukana ja kuitenkin ihminen on tärkein...

— Paljon oppineet, korkeakoulu-

ja käyneet ihmiset sanovat, että ihmisten ja kansojen välisissä suhteissa ei ole olemassa syyllistä osapuolta. On olemassa ainoastaan vuorovaikutus. — Näin tietysti onkin, vaikka siihen meidän joskus on niin vaikeata yhtyä.

Ajattelemme esimerkiksi, että jos vilakkalainen yrittäisi matkata ihailemaan niitä maisemia jossa on syntynyt ja siellä aikoinaan kovaa työtä tehnyt, häneltä on kotikylänsä pääsy estetty, eikä ole toivoakaan rehellisesti sinne päästä...

Janne Viskari

Puolet puuta, toinen rautaa...

Kerran muuan Sakkolan isäntä tepasteli sijoituspaikkansa kirkon-maellä noin 40 vuotta sitten, pomppa yllä, kädet pompan taskuissa, holkki hampaissa, rentona ja huolettoman näköisenä, niin kysyi eräs paikkakunnan mies, että oliko siellä teidän kotipitäjässä jo kärryissä rauta-akseli? Tähän isäntä vastasi: — Ei ollut aivan vielä, toinen puoli oli puuta.

Eihän köyhyys ole koskaan koiruus, eikä pahakaan, jos ei iso ilokaan. Mutta, niinhän se on aina, että toisella on paljon töyhkää ja törkyä millä mällätä ja toisella on vähemmän.

Kysymykseen vastanneella isännällä sattui kyllä olemaan kaksi kantakirjatammaa, huippujuoksija ori ja muut varusteet samaa tasoa, joskin sota sotki elämän niin rikkailta kuin köyhemmiltäkin.

Sakkolan pitäjässä oli 40 vuotta sitten elämä edellä monesta muusta pitäjästä, vaikka tietysti ihminen joka ei ollut siellä käynyt ehkä ajateli rajakuntien olevan köyhää takapajulaa.

Silti siellä oli jotain jälkeinkin jätettävää: Järven puhtaita rantoja noin 80 km! Kansakouluja 12, seurojentaloja 10, kunnalliskoti tiilirakenteisena ja ajanmukaisena, samoin lastenkoti päivän paisteisella Suvannon rannalla. Kirkko ja pappilat, ortodoksinen kappeli, muutama rukoushuone, kaksi lääkäriä, kaksi apteekkia, jopa sairaalakin käytettävissä Kasarmilassa.

Maa- ja karjatalous olivat sen ajan mittapuun mukaan vankalla pohjalla.

Pitäjässä oli kaksi vientisahaa, jotka oli huomattavat työnantajat paikkakunnalla. Ja lisäksi useita piensahoja ja sirkkeleitä. Oli vehnämylly ja ainakin 7 kivimyllyä, joista isoimmassa oli parhaimmillaan 8 erilaista jauhatuskiveä tai konetta. Oli kaksi konepajaa, huopatehdas. Limonaadipullottamo, ainakin kaksi matkustajakotia, viisi-kuusi ruokalaa tai kahvilaa, ainakin 25 kauppakiinteistöä ym.

Solakat mäntymetsät ja kasvavat kuusikkokorvet antoivat kantohintaa ja myös palkkatuloja metsätöis-

sä ja kahdella joella uittomiehille. Kovin paha ei puute ollut pulavuosinakaan, sillä ruoka oli lähes kaikilla omasta takaa ja hyvä mättypuu teki silloinkin kauppansa. On myös muistettava se, että hevosen kasvatus toi myös runsaasti rahaa paikkakunnalle, silloin kun hyvin onnisti.

Sakkolasta meni 1930-luvulla jopa kaksi oria ensimmäisellä palkinnolla kantakirjaan ja se oli rahan tuloa, vaikka olihan siinä menojaakin vaikka vierestä ei siltä näyttänyt-kään. Nämä ensimmäisen palkinnon oriit olivat Naskalin veljesten ”Arttu” ja Jooseppi ja Aleks Aleks. Vullin Leino -niminen ori, joka myytiin tunnetulle hevosmiehelle Toivo Partaselle. Naskalin ”Arttu” meni jonnekin Länsi-Kannaksen pitäjään. Kun näitä hevoskauppoja ”hierottiin” oli kyse rahallisesta arvosta jolla sai ostaa hyvän maatilaa ja niimpä tehtiinkin hevoskauppoja ja maatilakauppoja samoina vuosina.

Rahaa sai myös kantakirja-tammoillakin tuntuvasti. Minun enoni Matti Lamppu Ojaniemen Revonlahdesta myi ensimmäisen palkinnon kantakirja-tamman veljekset Kermiselle Rautuun varsoineen hintaan 20 000 mk.

Ja kun hyvä työhevonenkin maksoi 1930-luvun puolivälissä jo 15 000 markkaa, niin hyvältä tuntui jos oli isäntä myöntipuolella mutta tuumimista tuli jos ostomieheksi joutui... Näin jälkeinpäin ajatellen tuntuu niin, että hevoshoidon kannatteli, mutta ei jokaisesta maitoparrasta tule hevosmiestä, sillä se homma vaatii ruista säkkiin sekä rantei-siin.

Niin tuntui, että kananhoito ei päässyt muotiin Kannaksella ja kun kanat oli pihalla kesäisin voi isän-

Sihteeri

Helsingin Sakkola-seura

Hyvä jäsen, keväinen tervehdys! Sakkolan pitäjäjuhlat ovat Tampereella 2—3.8.1980. Sinne lähdetään ryhmänä tilausbussilla lauantaina 2.8. klo 11.00 Rautatiehallituksen edestä (Rautatietorin luoteisnurkka). Menomatalla tutustutaan Tampereen kiitoisimpiin nähtävyyksiin. Pelkkä edestakainen bussimatka makaa 50 mk hengeltä. Maja-paikkoja lauantaista sunnuntaihin on varattu motelli Härmälässä (Nuolialant. 50) kahden hengen huoneista kaikilla mukavuuksilla,

myös lakanoilla. Motellimajoituksen hinta on 60 mk hengeltä, johon sisältyy myös päivällinen ja aamupala.

Ennakkoihoitautumiset tehdään 21.7. mennessä matkan johtajalle Eino Syställe, maksamalla sitoutumismaksuna 50 mk Suur-Helsingin osuuspankkiin, Puotilaan. Tiedonanto-osaan on syytä mainita, osallistuuko ilmoittautuja pelkkään bussimatkaan vaiko myös motellimajoitukseen.

tä tuumia kuin ”Petu-Matti”: — Kyl kana hoito kannattaa... kun kanat ruishalmeessa temmelsivät kukko johtajana.

Näin oltiin ahkeria ja työintoisia, joskin muutama ihminen yritti ta-

loa kohentaa nuukalla elämällä. Kun talonpoika tuli väestä ja löi palkkarahat pöytään, markka ja päivä, kysyi isä: — mihin yksi markka on joutunut? — Join lähtökahvit sotapesässä, kun toisetkin joi-

vat... Isä ihmetteli: — Äitiinsä sukkuu on tult, ei auta iha luotaa ennää raha-asjois... Kun meenee kohvia litkimään, vaikka sajuakin sais halvemmalla...

Juho Kurikka

Sakkolan historia-teoksen toisen osan aineiston keräykset

Sakkolan historia -teoksen toimikunta kerää tämän kesän aikana aineistoa teosta varten. Jokaiseen kylään on nimetty ”pääkerääjä” ja he ovat lupautuneet oheisen mallin mukaiselle kaavakkeelle keräämään aineistoa jokaisesta kylästä. Tämä kaavake on vain ohjeena eikä mitenkään täysin sitova, vaan tietysti aineistoa voi laajemmastikin kirjoittaa, josta teoksesta ylitse jäävä aineisto jää Suvantosaatiön ja myöhemmin ehkä tieteellisen

tutkimuksen vapaasti käytettäväksi.

Kerääjät voivat myös oman paikallisen tuntemuksensa perusteella kirjoittaa talolta kyläkuvauksen ja toivomus on, että työhön suhtautuminen olisi myöte-mielistä ja rakentavaa.

Sakkola-juhlien aikana otetaan vastaan vaikeaa kyläkohtaista tietoutta ja yhtään asuntoa ei jätetä ulkopuolelle kirjan kansien.

Tietoja tiloista ja talouksista Sakkolan kyläkuvaukseen

TIEDOT ANNETAAN VUODELTA 1939 ENNEN TALVISODAN ALKUA.

TIEDOT ANTOI:

OS:

PUH.

Kylä, mäkikunta ja tilan nimi

Tilan omistaja, ammatti, syntymäaika, kutsumanimi

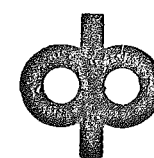
Puoliso, omaa sukua, lapset ja syntymäaika

Muut perheenjäsenet

Sotiin osallistuminen, haavoittunut, invalidi, kaatunut jne.

Perheen nykyvaiheet, asuinpaikka

Muita tietoja: erikoiset harrastukset, tilan ja perheen vaiheita Sakkolassa

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

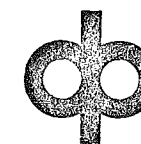
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

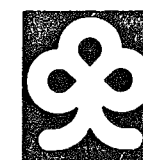
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

Vesilahti - Puh. 931 - 739 541

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön koti-
seutulehti, ilmestyy 1980
8 kertaa vuodessa.

Tilaushinta 30 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta
cm vakinaisista ilmoituksis-
ta alennus.

Toimituksen ja konttorin
osoite 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postisiirtotili TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuus-
pankki 37370 Narva. Käyt-
tötilin numero 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Uuno
Pulakka, Eero Koppanen
ja Väinö Kekki.